

MŰSZAKI KÖNYVTÁROSOK *írják*

MIT KIVÁNNAK A MŰSZAKI KÖNYVTÁROSOK AZ OMK.-TÓL?

A Műszaki Könyvtárosok Tájékoztatója 1958. évi 1. számában a műszaki könyvtárosok részére különböző témákra pályázatot hirdetett. Az egyik pályázati pont így hangzott: Milyen segítséget kapok munkámban az OMK-tól, és mit várok tőle a jövőben?

A pályázatra beküldött dolgozatok második részével kívánok részletesebben foglalkozni, vagyis azzal a kérdéssel, hogy mit kívánnak a műszaki könyvtárosok a jövőben az OMK-tól. Az első részt illetőleg röviden csak annyit szeretnénk megjegyezni, hogy a dolgozatok egyöntetűen elismeréssel és köszönettel adóznak az OMK módszertani osztályának azért az áldozatos, szívos munkájáért, amely lehetővé tette, hogy munkájukban helytálljanak, a rájuk háruló sokrétű munkával megbirkózzanak. Köszönetét mondanak továbbá az OMK dolgozói részéről állandóan tapasztalható kollegiális segítségért, mely nem csupán a szakmai kérdésekre szorítkozik, hanem általános/ baráti támogatást is jelent.

E szűkrefogott bevezetés után térjünk a tárgyra. Mit kívánnak a műszaki könyvtárosok az OMK-tól a jövőben?

Haladjon az OMK tovább és következetesen a megkezdett uton. Képviselje továbbra is és még erőteljesebben a műszaki könyvtárosok és ezen keresztül a műszaki fejlesztés érdekeit.

Az OMK-nak, mint nagy tekintéllyel bíró intézménynek jogában áll olyan rendeletek kibocsátása, melyeknek betartása kötelező erővel bírna. /Szerk. megjegyzés: az OMK csak javaslatot tehet rendeletek kiadására./ A jelenleg érvényben lévő törvények, rendeletek ugyanis sok esetben olyan nem kötelező erejű és érvényű intézkedéseket is tartalmaznak, amelyeknek betartása éppen a legfontosabb lenne az üzemi szakkönyvtárak fejlődése szempontjából. / Vonatkozik ez a

létszámnorma, helyiség, állománygyarapítás, a műszaki könyvtár hovatartozása, a könyvtárosi nomenklatura stb. kérdéseire is./ Feltétlenül szükség lenne az OMK részéről - esetleg a szakminisztériumokon keresztül - egy olyan kezdeményezésre, amely a szükséges kiigazításokat és azok kötelezővé tételét eredményezné.

Nagy hiányt pótolna - írja az egyik könyvtáros - a jelenlegi üzemi könyvtárak kapacitásának ismeretében összeállított könyvtári munkanorma, amely világossá tenné a könyvtárosok előtt azt, hogy könyvtárának mit kell nyújtania és mennyire merészkedhetik be a tájékoztatás, a dokumentáció területére anélkül, hogy a legtöbbet nyújtva ne bukjon bele vállalkozásaiba. Ugyanakkor a vállalat előtt is világos lenne, hogy a meghozott áldozatok következményeként milyen minőségi és mennyiségi munkát várhat el könyvtárától. De világos lenne az is, hogy a meghozott áldozatok bőven megtérülnek a könyvtár szolgáltatásai révén.

A műszaki könyvtárosok egyik igen régi fájó pontja a műszaki könyvtárosi nomenklatura hiánya /nyelvpótlék kérdése/. Szükséges lenne ezen a területen is egységes megoldást teremteni.

Feltétlenül rendezésre szorul az állománygyarapítás kérdése. El kell érni, hogy az állománygyarapítás valóban ne legyen "pecsételő" szervek engedélyéhez kötve, és a deviza és forint keretek dolgában is több önállóságot vagy legalább is pontosabb tájékoztatást kapjanak a kis hálózati könyvtárak is. E tekintetben a főkönyvelőkkel, pénzügyi és tervosztályokkal szembeni védelem kérdése is felmerülhet, tekintve, hogy ezek között is akadhatnak talán még most is olyanok, akik a megtakarítást a megakadályozott beszerzésekkel kívánják létrehozni, holott sok esetben éppen a megtakarításokra vagy más gazdasági előnyökre vezető gondolat utját torlaszolja el ezzel.^{x/}

Szükség lenne a műszaki irodalom és a műszaki dokumentáció gyakorlati felhasználásának fokozása érdekében a jelenleginél sokkal szélesebb körű propagandára. Ez megoldható lenne műszaki és tudományos egyesületekben, minisztériumokban, vállalatoknál tartandó előadások, továbbá a sajtó, rádió, televízió, kisfilmek útján. Ismertetni kellene a külföld eseményeit is ezen a téren. /Pl. a cseh gépipar

^{x/} Szerk. megjegyzés: a hálózati Alközpontok is jelentős segítséget nyújthatnak ennek a problémának a megoldásában.

szervezete./ Minél szélesebb körben rá kell mutatni arra a könyvtárosok körében közismert, de a nagy nyilvánosság előtt eléggé ismeretlen elvre, mely szerint a legolcsóbb műszaki fejlesztés a dokumentáció.

Biztosítson bővebb kölcsönzési lehetőséget az OMK a hálózati könyvtáraknak. Különösen szűkmarku az OMK folyóirat kölcsönzése. Olyan szigorú megkötésekkel él, hogy a folyóiratot ugyyszólván lehetetlen csak 1-2 napra is kölcsönkapni.

Az egységes szakozás érdekében helyes lenne, ha nemcsak a Műszaki Könyvkiadó látná el ETO szakjelzettel kiadványait, hanem ha ezt követnék a többi kiadók is. Gondolunk itt az elég nagy számban megjelenő Mérnöki Továbbképző Intézet kiadványaira is.

Több, a külföldi eredményeket összefoglaló magyar-nyelvű irodalomra van szükség. Törekedni kell az egyes speciális üzemi problémákat felölelő irodalomból készült magyarnyelvű tömörítvények mind nagyobb számban való elkészítésére. Kíváncsú volna az egyes szakterületek irodalmáról évi összefoglalókat készíteni, mely a harmadfokú dokumentáció tömörségével valamely témakör egy éves fejlődéséről ad áttekintést.

Meg kellene oldani a könyvtári berendezések ügyét is. Sajnos a piacon sehol sem lehet kapni a nélkülözhetetlen könyvtári butorokat, üzemben belül pedig a legritkább eset, hogy kapacitás legyen erre a célra. A jó könyvtári munka egyik alapvető feltétele pedig a berendezésileg jól ellátott könyvtár.

A dokumentáció gépesítésére, a korszerű könyvtári és tájékoztató munka technikai segédeszközeinek terjesztésére irányuló kezdeményezés is az OMK-tól kell hogy kiinduljon.

Egységesen meg kellene oldani a műszaki könyvtárosok hovatartozásának kérdését is. Egy-egy üzemben belül ugyanis a könyvtáros könyvtárával együtt olyan mint egy kis sziget, mely névleg valamely osztályhoz - Műszaki főosztály, Technológia, Műszaki fejlesztés - tartozik ugyan, de szervezen egyik osztályhoz sem tartozik, és nem is tartozhat. Ha az osztály vezetője történetesen nem barátja a könyvtárnak, akkor a könyvtáros érdekvédelméről, segítségéről nem beszélhetünk. Legideálisabb helyzet az lenne, írja az egyik könyvtáros, ha a műszaki könyvtárosok az OMK-hoz tartoznának. Csak ebben az esetben lehetne az OMK a műszaki könyvtárosok védője, támasza, valóban a gazdája, ugyanakkor természetesen ellenőre, számonkérője is. Ugyanerről a témáról egy másik könyvtáros így ír: Végso célként mint egy töké-

letesen működő szerv rémlik fel előttem az a kép, amikor a vállalati szakkönyvtárak az OMK kihelyezett fiókjai lesznek. Ezzel végkép biztosítva látszanék az, hogy a könyvtárak a legkorszerűbben lássák el feladatukat. Az OMK ilyen kiterjesztett hatáskörrel biztosíthatná a könyvtárak legkedvezőbb ellátottságát minden területen. A vállalat pedig élvezhetné egy tágabb lehetőségű tájékoztató szerv szolgáltatásait és gazdasági kihatásait.

A műszaki könyvtárosok többsége valószínűleg osztózik a fentemlitett kérések teljesítésének szükségességében. Most már az OMK-nak a feladata, hogy mérlegelve a problémákat, a lehetőséghez képest mielőbb meg is oldja azokat.

Befejezésül hadd idézzem az egyik műszaki könyvtáros pályázatának zárószavait: "Végül még azt várom és kívánom, hogy a 75 éves Országos Műszaki Könyvtár haladjon tovább a szellemi és anyagi gyarapodás útján. Új otthonában váljanak valóra közeli és távoli tervei, amelyek bizonyára a mi különleges kérdéseinket is lépésről-lépésre megoldják és így együttesen vezetnek el műszaki könyvtárügyünk virágzásához."

Hartai Magda

x - x - x

A FÉMIPARI KUTATÓ INTÉZET MŰSZAKI KÖNYVTÁRÁNAK

FOLYÓIRATFELDOLGOZÁSI MÓDSZERE

ÉS KÖNYVTÁRI KATALÓGUS RENDSZERE.

Folyóiratfeldolgozás.

Kutatóintézetek számára a kutatást elősegítő újdonságokat főleg szabadalmakban, vállalati irodalomban, kutatási jegyzőkönyvekben és a folyóiratokban találjuk meg. Ezek közül már terjedelmüknél és megjelenési módjuknál fogva is, legnagyobb gondot a folyóiratok adják. Nézzük meg, hogy feldolgozásukra milyen gyakorlat alakult ki ötéves könyvtári munkám tapasztalatai alapján.